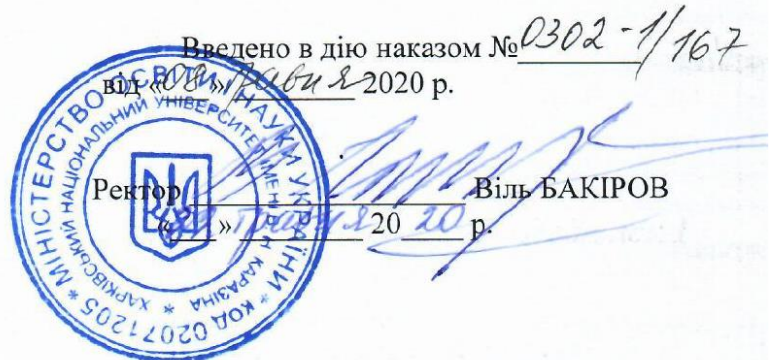

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ТИМЧАСОВИЙ СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Третій (освітньо-науковий) рівень
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Доктор філософії
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 – «Поведінкові науки»
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 – «Економіка»
(код та найменування спеціальності)

Затверджено Вченою радою університету «24» квітня 2020 року,
протокол № 8.

I. ПРЕАМБУЛА

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна. Тимчасовий стандарт вищої освіти. Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти.

Ступінь «Доктор філософії»

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»;

Спеціальність: 051 «Економіка». Харків, 2020

Стандарт вищої освіти затверджено і введено в дію:

Наказ № 0302-1/167 від «08» травня 2020 р.

Стандарт вищої освіти розглянуто та ухвалено на засіданні Вченої ради Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна

Протокол № 8 від 27 квітня 2020 р.

II – ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти	доктор філософії
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітня кваліфікація	Науковий ступінь: доктор філософії галузь знань – Поведінкові науки спеціальність - Економіка
Обмеження щодо форм навчання	Не передбачається
Кваліфікація в дипломі	доктор філософії з економіки
Опис предметної області	<p>Об'єкт вивчення – функціонування та розвиток економічних відносин між суб'єктами соціально-економічних систем в процесі їх еволюції</p> <p>Мета навчання – підготовка на підставі глибокого переосмислення наявних теорій, створення нових знань висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів шляхом формування та розвитку у здобувачів програмних компетентностей, необхідних для дослідницько-інноваційної, професійної та викладацької діяльності, спрямованих на розв'язання ними актуальних проблем у сфері економіки, що матиме відображення у власному науковому дослідженні.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області – поняття, концепції, теорії економічного розвитку і їх використання для пояснення, прогнозування та управління відтворювальними процесами у їх взаємозв'язку і взаємозалежності з урахуванням інституційних механізмів регулювання поведінки та взаємодії економічних суб'єктів та закономірностей економічної еволюції.</p> <p>Методи, методики та технології: загальнотеоретичні, емпіричні, методи математичного, статистичного та комп'ютерного моделювання; фінансово-економічного та статистичного аналізу; методи прогнозування та аналізу даних із застосуванням технологій Big Data; методики вимірювання в економіці, оцінювання та вибору</p>

	<p>варіантів економічного розвитку на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях</p> <p>Інструменти та обладнання - сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи, програмні продукти, компютерні мережі, бази даних.</p>
Академічні права випускників	Має право продовжувати навчання на другому науковому ступені – 10–му кваліфікаційному рівні НРК України

III – Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої програми доктора філософії:

Обсяг освітньо-професійної програми доктора філософії – 40 кредитів ЄКТС.

Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

IV – ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИПУСКНИКА

Компетентності	Зміст
1	2
Інтегральна компетентність	Здатність формулювати та виконувати наукові завдання, спрямовані на аналіз та розв'язання актуальних проблем в сфері економіки; висувати дослідницькі гіпотези та генерувати оригінальні пропозиції щодо системного використання отриманих наукових результатів на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних знань у процесі дослідницько-інноваційної діяльності та професійної практики.
Загальні компетентності	<p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)</p>
Спеціальні (фахові) компетентності	<p>СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.</p> <p>СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англомовних наукових текстів з економіки.</p> <p>СК03. Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності.</p> <p>СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти та у реальному секторі економіки.</p> <p>СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.</p> <p>СК06. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей на мікро-, мезо-, та макрорівнях.</p>

	<p>СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, виявляти лідерські якості та відповідальність під час їх реалізації.</p> <p>СК08. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.</p>
--	---

V – НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, СФОРМУЛЬОВАНИЙ У ТЕРМІНАХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання	Зміст
	<p>РН01. Мати теоретичні знання з економіки, соціально-економічних систем і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.</p> <p>РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері економіки з метою досягнення економічної та соціальної ефективності в умовах глобалізації.</p> <p>РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.</p> <p>РН04. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, програмне забезпечення та інформаційні системи.</p> <p>РН05. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми фундаментальної економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів, лідерства, автономності та відповідальності.</p> <p>РН06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.</p> <p>РН07. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.</p>

VI – АТЕСТАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форми атестації здобувачів вищої освіти	<p>Публічний захист наукових досягнень у формі дисертації або наукової доповіді у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях, відповідно до чинного законодавства.</p> <p>Обов'язковою умовою допуску до захисту є повне виконання</p>
--	--

	аспірантом/здобувачем, що готує дисертацію поза межами аспірантури його індивідуального навчального плану.
Вимоги до дисертаційної роботи	<p>Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним завершеним дослідженням, що містить розв'язання актуального наукового завдання в галузі економіки або на межі економіки та інших галузей, результати якого становлять власний внесок у сукупність знань з економіки (або економіки та інших галузей) та завчасно доведені до відома наукової спільноти у необхідній кількості публікацій у належних наукових виданнях.</p> <p>Вимоги до дисертаційної роботи – завершена дисертація підлягає обов'язковій перевірці на наявність академічного плагіату та відповідність критеріям унікальності тексту з наступним завчасним оприлюдненням з метою публічного ознайомлення; автореферат та відгуки офіційних опонентів також мають бути своєчасно розміщені на web-ресурсах закладу вищої освіти або відповідного структурного підрозділу відповідно до законодавства.</p> <p>Вимоги до оформлення дисертацій встановлює Міністерство освіти і науки України</p>
Вимоги до публічного захисту (демонстрації)	<p>Захист відбувається відкрито і публічно. Відеозапис захисту має бути загальнодоступним.</p> <p>Вимоги щодо процедури та особливих умов проведення публічного захисту визначаються Кабінетом міністрів України</p>

VII – ВИМОГИ ДО НАЯВНОСТІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

<p>У Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна діє система забезпечення якості освітньої діяльності й якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти; 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників університету та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті університету; 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників; 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою; 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти; 9) інших процедур і заходів. <p>Система забезпечення університетом якості освітньої діяльності й якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням університету оцінюється Національним агентством зі забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються</p>
--

ІХ– ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

А. Офіційні документи

1. Закон України «Про вищу освіту» станом на 29 серпня 2019 року. – <https://zakon.help/law/1556-VII/edition01.01.2019/>
2. Закон України «Про освіту» - <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. ESG - http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf.
4. Національна рамка кваліфікацій (НРК) - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
5. ISCED (МСКО) 2011 - <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>.
6. ISCED-F (МСКО-Г) 2013 - <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.
7. Національний класифікатор України: "Класифікатор професій" ДК 003:2010 // Видавництво "Соціформ", – К., 2010.
8. Постанова КМУ «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» від 23 листопада 2011 р № 1341 - <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>
9. Перелік галузей знань і спеціальностей – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.

Б. Додаткові джерела

10. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів <http://core-project.eu/documents/Tuning%20G%20Formulating%20Degree%20PR4.pdf>
11. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів - <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.
12. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд - http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf.
13. Національний глосарій 2014 - http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf
14. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти – <file:///D:/Users/Dell/Downloads/BolonskyiProcessNewParadigmHE.pdf>.
15. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд – http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf.
16. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації – http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf
17. Стандарт вищої освіти (проект). Третій (освітньо-науковий) рівень. Ступінь вищої освіти – доктор філософії. Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Спеціальність 051 «Економіка». К., 2020. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/proekti-standartiv-vishoyi-osviti>
18. 2015 р. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система - Довідник користувача (переклад українською мовою) <http://erasmusplus.org.ua/erasmus/ka3-pidtrymka-reform/natsionalna-komanda-ekspertiv-here/materiali-here.html>
19. The UK Quality Code for Higher Education, Subject Benchmark Statements. - <http://www.qaa.ac.uk/assuring-standards-and-quality/the-quality-code/subject-benchmark-statements>

**Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей
дескрипторам НРК
спеціальність 051 «Економіка»**

Інтегральна компетентність - здатність формулювати та виконувати наукові завдання, спрямовані на аналіз та розв'язання актуальних проблем в сфері економіки; висувати дослідницькі гіпотези та генерувати оригінальні пропозиції щодо системного використання отриманих наукових результатів на основі глибокого переосмислення наявних та створення нових цілісних знань у процесі дослідницько-інноваційної діяльності та професійної практики.

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Перелік компетентностей	ЗН1 Теоретичні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності.	УМ1 Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики.	К1 Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством загалом.	АВ1 Демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.
		УМ2 Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.	К2 Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях.	АВ2 Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.
		УМ3 Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей.		
Загальні компетентності				
ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ЗН1	УМ1 УМ3	К1 К2	АВ2
ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу		УМ1 УМ2	К1 К2	АВ1

інформації з різних джерел.				
ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.	ЗН1	УМ2 УМ3	К2	АВ1 АВ2
ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність)		УМ1 УМ3	К1	АВ1
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.	ЗН1	УМ1 УМ3	К1	АВ1
СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англійських наукових текстів з економіки.			К1 К2	
СК03. Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності.		УМ1	К2	АВ2
СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти та у реальному секторі економіки.	ЗН1	УМ2		АВ1
СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.		УМ2 УМ3	К2	АВ2
СК06. Здатність		УМ2		АВ1

обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей на мікро-, мезо-, та макрорівнях.				
СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, виявляти лідерські якості та відповідальність під час їх реалізації.	ЗН1	УМ2 УМ3	К1 К2	АВ1
СК08. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.		УМ1 УМ3	К2	АВ1 АВ2

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей

	Програмні результати навчання	Загальні компетентності				Спеціальні (фахові) компетентності											
		1	2	3	4	1	2	3	4	5	6	7	8				
PH01	Мати теоретичні знання з економіки, соціально-економічних систем і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.	+	+	+		+							+				
PH02	Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері економіки з метою досягнення економічної та соціальної ефективності в умовах глобалізації.	+	+				+		+	+							
PH03	Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у галузі економіки та дотичних міждисциплінарних напрямках.	+	+							+			+				
PH04	Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, програмне забезпечення та інформаційні системи.		+					+	+	+	+						
PH05	Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми фундаментальної економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів, лідерства, автономності та відповідальності.		+		+	+							+	+	+	+	
PH06	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.		+		+	+	+								+		
PH07	Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.		+						+		+	+	+				+